

บทบาทของสี่จิ้นผิงในการ เปลี่ยนแปลงสถาบันความ สัมพันธ์ระหว่างพรรคกับ รัฐในการเมืองจีน ในช่วง สมัยชาที่ 18, 19 และ 20*

กิตติพศ พุทธิวินิช**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีข้อเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนและความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐภายใต้สมัยชาที่ 18 – 20 นั้น เป็นผลมาจากปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายของยุคเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาที่ยังมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับความอสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชน ด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 จึงเป็นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันที่ อย่างไรก็ดี การแก้ไขประเด็นเหล่านี้กลับเป็นการไปทำลายความเป็นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐบาลแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

คำสำคัญ: พรรคคอมมิวนิสต์จีน, ฝ่ายซ้าย, ฝ่ายสันนิบาตเยาวชนจีน, การเมืองจีน

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “บทบาทของสี่จิ้นผิงในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัยชาที่ 18, 19 และ 20”

**อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress*

Kittipos Phuttivanich**

Abstract

This research article argues that the internal changes within Communist Party of China (CPC) and the relationship between the party and the state in Chinese politics during the 18th – 20th CPC Congresses are the results of the problems regarding Deng Xiaoping's unfinished political institutionalization process, including the asymmetrical proportion of the political factions within the CPC, the governmental and state-owned enterprise reform, the uncontrollability of the central government towards the local ones, and the status of the People's Liberation Army. For these reasons, the fifth generation of Chinese paramount leader has tried to solve the political difficulties as mentioned above. However, the solutions have unintentionally turned to be the deconstruction of the existing political institutions and brought about the new political standards, which are not settled yet.

Keywords: Communist Party of China, Shanghai Faction, Chinese Youth League Faction, Chinese Politics

* This research article is a part of the research project "Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress"

** Lecturer at the Faculty of Political Science, Ramkhamheang University

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในช่วงระหว่างวันที่ 16 - 22 ตุลาคม ค.ศ. 2022 มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติ (National Congress of the Communist Party of China) สมัยที่ 20 ต่อด้วยการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 1 สมัยที่ 20 (First Plenary Session of the 20th Central Committee of the Communist Party of China) ในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยผลลัพธ์ของการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า สีจิ้นผิง (Xi Jinping) ได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ต่อเป็นสมัยที่ 3 ซึ่งมีนัยยะทางการเมืองจีนว่าในการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติที่จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคมของปี ค.ศ. 2023 สีจิ้นผิงจะได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3 เช่นกัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองจีนที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนมีนักวิพากษ์วิจารณ์จำนวนมากมองว่านี่คือการผูกอำนาจของระบอบเผด็จการภายใต้การนำของสีจิ้นผิง

แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถคาดการณ์ได้ตั้งแต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 2017 แล้ว จึงไม่ใช่เรื่องที่น่าตระหนกตกใจแต่อย่างใด¹ อย่างไรก็ตาม สมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 20 ดังกล่าวก็มีประเด็นที่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเมืองจีนที่พึงต้องพิจารณาทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) รายละเอียดการแก้รัฐธรรมนูญพรรคบางประการ 2) อายุของสีจิ้นผิงในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ และ 3) สัดส่วนของคณะกรรมการประจำกรมการเมือง (Politburo Standing Committee) แบบใหม่ ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้ต่างเป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อโครงสร้างการครองแผ่นดินจีนของพรรคคอมมิวนิสต์อย่างมีนัยยะสำคัญ

ประเด็นแรก แม้ว่าโดยทั่วไปแล้ว ทุกครั้งที่มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติก็จะมีการปรับแก้รัฐธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนรายละเอียดรวมไปถึงโครงสร้างการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์ในสอดคล้องกับสถานการณ์และมีความทันสมัยอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ก็มีการเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนที่ว่าด้วยหลักการและข้อบังคับของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เน้นให้สีจิ้นผิงเป็นศูนย์กลางของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มรายละเอียดในส่วนหลักการข้อที่ 3 ในส่วนบททั่วไปของธรรมนูญพรรคที่ว่า

ยึดมั่นในแนวทางองค์การของพรรคสำหรับยุคสมัยใหม่ พรรคต้องปฏิบัติตามแนวคิดของสีจิ้นผิงที่ว่าด้วยสังคมนิยมลักษณะจีนสำหรับยุคใหม่อย่างเต็มที่ ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับระบอบองค์การในการบ่มเพาะให้เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถมีความจงรัก

1 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวิช, การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง, สังคมศาสตร์, 50,1, 2563.

รักดีต่อพรรค มีความใสสะอาด และมีความรับผิดชอบ และต้องดึงดูดบุคลากรที่มีพรสวรรค์และมีความเสียสละรักชาติจากทุกภาคส่วน และคัดเลือกบุคลากรบนพื้นฐานของความตรงไปตรงมาและความสามารถ (โดยต้องให้น้ำหนักแก่ความตรงไปตรงมามากกว่า) และคุณธรรม เพื่อที่จะรับประกันให้ได้ว่าบุคลากรเหล่านั้นจะยึดมั่นและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำของพรรค และยึดมั่นในการพัฒนาสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งพรรคต้องทำงานเพื่อยกระดับหน้าที่ทางการเมืองและทางองค์กรขององค์กรพรรค ฝึกฝนและเลือกบุคลากรที่พรรคและประชาชนต้องการ ส่งเสริมบุคลากรที่มีความสามารถในการแบกรับภารกิจแห่งยุคสมัยและมีความพร้อมที่จะยึดมั่นในหลักการสังคมนิยม และมีจิตใจที่แน่วแน่เพื่อที่จะรับประกันในทฤษฎีพื้นฐาน แนวทางพื้นฐาน และนโยบายพื้นฐานของพรรคว่าจะได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่ (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มเติมรายละเอียดข้อบังคับของสมาชิกพรรคในมาตรา 2 ที่ว่า

ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่จิตสำนึกของความจำเป็นที่จะคงไว้ซึ่งความตรงไปตรงมาทางการเมือง คิดในภาพใหญ่ ปฏิบัติตามแกนผู้นำของพรรค และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำส่วนกลางของพรรค ต้องมีความมั่นใจในเส้นทาง ทฤษฎี ระบบ และวัฒนธรรมของสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน และยึดมั่นในตำแหน่งศูนย์กลางของสหประชาชาติในคณะกรรมการกลางของพรรคและในพรรคในภาพรวมทั้งหมด และยึดมั่นในอำนาจของคณะกรรมการกลางและความเป็นแกนกลางและความเป็นเอกภาพขององค์กรดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามกฎ หลักการ และนโยบายพื้นฐานของพรรค เป็นผู้นำทางด้านการปฏิรูป การเปิดประเทศ และการทำให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่ ส่งเสริมให้ประชาชนทำงานอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม และมีบทบาทสำคัญในการผลิต การทำงาน การศึกษา และกิจกรรมทางสังคม (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

ในส่วนของรายละเอียดที่เพิ่มมานั้นทำให้ดูเหมือนว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังจะส่งเสริมลัทธิบูชาผู้นำ (personality cult) แม้ว่าในมาตรา 10 ข้อ 6 จะระบุว่า

พรรคห้ามมิให้ลัทธิบูชาผู้นำทุกรูปแบบ จะต้องทำให้มันใจว่ากิจกรรมของผู้นำพรรคอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคและประชาชน

ขณะเดียวกันก็รักษาจุดยืนของผู้นำทุกคนในฐานะที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์
ของพรรคและประชาชน (“Constitution of the Communist Party of
China (Amendment),” 2022)

ทั้งนี้ จากประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนก็เป็นที่ยืนยันว่าลัทธิบูชาผู้นำดังกล่าวเคยทำให้เกิด
หายนะทางการเมืองอย่างไรบ้าง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดดังกล่าวจึงเป็นเรื่อง
ใหญ่สำหรับวิถีการดำเนินงานของพรรคที่เคยเป็นมาก่อนหน้านี้อย่างหมด

ประเด็นที่สอง โดยปกติแล้วตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC
Central Committee) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงที่สุดในสายงานการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์นั้น
จะมีธรรมเนียมอยู่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องเกษียณที่อายุ 68 ปี (Miller, 2016, pp. 1-2) โดยอาจ
เริ่มนับอย่างผ่อนปรนที่สุดก็คือในวันที่เข้ารับตำแหน่ง อายุของผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องยังไม่ถึง 68 ปี
ซึ่งเมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็สามารถอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวได้ไปจนถึงสุดสมัย ทั้งนี้ นับตั้งแต่ยุคของ
เติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาธรรมเนียมนี้ก็ได้รับการปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดในบรรดาสมาชิกพรรค
อย่างไรก็ตาม อาจนับได้ว่าสีจิ้นผิงเป็นผู้นำคนแรกหลังจากเติ้งเสี่ยวผิงที่เป็นข้อยกเว้นสำหรับ
ธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าว เนื่องจากสีจิ้นผิงเกิดวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1953 ในปี ค.ศ. 2022 มีอายุ
69 ปี ซึ่งเกินมาจากธรรมเนียมการเกษียณอายุของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ 1 ปี

ที่จริงแล้ว ข้อยกเว้นนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังสามารถยอมรับได้สำหรับผู้นำของพรรคที่
มีบารมีสูง เพราะทั้งเหมาเจ๋อตงและเติ้งเสี่ยวผิงต่างได้รับข้อยกเว้นในกรณีนี้ ส่วนในกรณีของ
สีจิ้นผิงเมื่อพิจารณาจากผลงานในสมัยฯ 18 ของเขาที่ประสบความสำเร็จจากนโยบายต่าง ๆ
ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามการคอร์รัปชัน การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูปกองทัพ รวมไปถึง
การริเริ่มความริเริ่มแถบ-ทางที่ช่วยให้จีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจในเวทีระหว่างประเทศ
และผลงานในสมัยฯ 19 ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาโควิด-19 ที่เมืองอู่ฮั่นอย่าง
รวดเร็วและสามารถให้ความช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ในฐานะที่เป็น First aid
ออกไปทั่วโลก การยกระดับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจจาก Created in China ให้กลายเป็น
Made in China 2025 ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและปัญญา
ประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม Belt and Road
Forum ถึงสองครั้งในปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2019 ทั้งหมดนี้จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จะผลักดันให้
สีจิ้นผิงเข้าเงื่อนไขของการได้รับข้อยกเว้นดังกล่าว

จากที่กล่าวมา ปัญหาของประเด็นนี้จึงไม่ได้อยู่ที่ตัวของสีจิ้นผิง หากแต่อยู่ที่บุคคลอื่น ๆ
ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยฯ ที่ 20 ซึ่งนอกจากสีจิ้นผิงแล้วยังมี
สมาชิกอีก 6 คน ได้แก่ หลี่เฉียน (Li Qiang) จ้าวเล่อจี (Zhao Leji) หวางหู่หนิง (Wang Huning)
ข่ายฉี (Cai Qi) ดิงเซวียเสวีย (Ding Xuexiang) และ หลี่ซี (Li Xi) ซึ่งปัญหาสำคัญก็คือทั้ง 6 คนนี้
ทุกคน โดยหลี่เฉียนเกิดในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งมีอายุ 63 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง จ้าวเล่อจีเกิดในปี
ค.ศ. 1957 ซึ่งมีอายุ 65 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง หวางหู่หนิงและข่ายฉีเกิดในปี ค.ศ. 1955

ซึ่งมีอายุ 67 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ดิงเซวียเสวียเกิดในปี ค.ศ. 1962 ซึ่งมีอายุ 60 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง และหลี่ซีเกิดในปี ค.ศ. 1956 ซึ่งมีอายุ 66 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ทั้งนี้ หากเงื่อนไขการเป็นผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังคงเป็นเหมือนเดิมคือ 2 สมัย ซึ่งก็หมายถึงสมัยชาที่ 22 ในปี ค.ศ. 2032 ทุกคนในคณะกรรมการชุดนี้จะมีอายุเกิน 68 ปี ดังนั้นจึงหมายความว่าสมัยชาครั้งที่ 20 ไม่ได้มีการวางตัวผู้สืบทอดอำนาจหรือการส่งไม้ต่อไปถึงสมาชิกที่จะเข้ามาใหม่ในสมัยชาครั้งที่ 21 ที่จะเริ่มในปี ค.ศ. 2027 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสมัยชาที่ 21 ก็จะไม่มีการเปลี่ยนผ่านอำนาจสู่ผู้นำคนใหม่อยู่ดี

ทั้งนี้ เนื่องจากตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตำแหน่งดังกล่าวจึงมักจะมีความต่อเนื่องในแง่ของสมการทางการเมืองภายในของพรรคคอมมิวนิสต์มาโดยตลอด เช่นในสมัยชาที่ 18 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 17 ส่วนในสมัยชาที่ 19 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 18 ส่วนสมัยชาที่ 20 นั้นมีการต่อเนื่องมาจากเดิมคือสีจิ้นผิง หวงทู่หิง และจ้าวเล่อจี ที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 19 แต่ในสมัยชาที่ 21 นั้นจะมีสมาชิกของคณะกรรมการประจำกรมการเมืองที่น่าจะสามารถอยู่ต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 20 นี้ได้เพียงสองคน คือ สีจิ้นผิงกับดิงเซวียเสวีย ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายสมการทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์ดังกล่าวถึงในประเด็นถัดไป

ประเด็นที่สาม ในพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะมีกลุ่มทางการเมืองใหญ่อยู่ 2 กลุ่ม คือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Faction) กับกลุ่มสันนิบาตเยาวชน (Youth League Faction) โดยที่กลุ่มเซี่ยงไฮ้คือกลุ่มนักการเมืองในพรรคคอมมิวนิสต์ที่เติบโตมาจากสายงานการเมืองท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มสันนิบาตเยาวชนคือกลุ่มสมาชิกพรรคที่เติบโตมาจากระบบการศึกษาของพรรคคอมมิวนิสต์ และได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคเมื่ออายุถึงเกณฑ์ ทั้งนี้ ภายหลังจากสมัยเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมา ทั้งสองกลุ่มนี้จะมีการถ่วงดุลกันในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง กล่าวคือ หากผู้นำหมายเลขหนึ่งเป็นกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ผู้นำหมายเลขสองจะเป็นกลุ่มสันนิบาตเยาวชน ในขณะที่หากตัวแทนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง ตัวแทนของกลุ่มเซี่ยงไฮ้ก็จะเป็นหมายเลขสอง ดังจะเห็นได้จากในสมัยชาที่ 14 และ 15 มีเจียงเจ๋อหมินที่เป็นผู้นำกลุ่มเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เฉิงที่มาจากฝ่ายสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขสองส่วนในสมัยชาที่ 16 และ 17 มีหูจิ่นเทาที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขหนึ่ง ในขณะที่อู๋ปังกว๋อที่มาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขสอง และในสมัยชาที่ 18 และ 19 มีสีจิ้นผิงซึ่งมาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เค่อเฉียงซึ่งมาจากสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขสอง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยชาที่ 20 นี้เป็นครั้งแรกที่ทั้งผู้นำหมายเลขหนึ่งและหมายเลขสองมาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้เหมือนกัน (หากไม่นับประเด็นที่ว่าสีจิ้นผิงมีความพยายามตั้งกลุ่มผู้เจี้ยนของตนเองขึ้นมาใหม่) และนอกจากนั้น จำนวนสมาชิกของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยชานี้ก็มีเพียงหวางทู่หิงแค่เพียง

คนเดียว โดยที่หวังหุ่หนึ่งเป็นคนที่เป้นต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 19 ซึ่งหมายความว่าในสมัชชาที่ 20 นั้น ไม่มีบุคคลจากสันนิบาตเยาวชนได้รับการเลือกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองเลย กรณีนี้จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่จะทำให้สมการอำนาจรวมไปถึงช่องทางการเติบโตของสมาชิกพรรคมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากความเปลี่ยนแปลงสำคัญทั้งสามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาต่อการสร้างความเป้นสถาบัน (institutionalization) ในทางการเมืองจีนอย่างยิ่งยวด แน่หนว่าเป้าหมายดังกล่าวเป้นสิ่งที่ตั้งเสี่ยวผิงต้องการที่จะสร้างให้แก่ประเทศจีน เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการแก่งแย่งอำนาจและความวุ่นวายภายในพรรคคอมมิวนิสต์เอง และผู้นำของจีนภายหลังจากตั้งเสี่ยวผิงไม่ว่าจะเป็นเจียงเจ่อหมินหรือหูจินเทาต่างก็ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวอย่างไม่แตกแถว ส่วนสีจิ้นผิงในสมัชชาที่ 18 ก็ยังทำตามครรลองดังกล่าวอยู่ จนกระทั่งในสมัชชาที่ 20 ถึงเป้นที่ชัดเจนว่า การสร้างความเป้นสถาบันของพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังถูกสั่นคลอน ประเด็นที่เป้นปัญหาก็คือ เหตุใดสีจิ้นผิงถึงต้องการเปลี่ยนแปลงความเป้นสถาบันดังกล่าวของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้อำนาจที่ 19 และ 20
2. เพื่อศึกษาวิธีการของสีจิ้นผิงในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. เพื่อประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวม
4. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง

3. สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอว่า การสร้างความเป้นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายของยุคตั้งเสี่ยวผิงเป้นต้นมานั้นยังมีอีกหลายด้านที่ยังทำไม่สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชนด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 ซึ่งอยู่นอกเหนือจากรายชื่อผู้สืบทอดอำนาจของตั้งเสี่ยวผิงแล้ว จึงเป้นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม การแก้ไขประเด็นเหล่านี้กลับเป้นการไปทำลายความเป้นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

4. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาพลวัตทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนตั้งแต่สมัยชาที่ 18 ถึงช่วงต้นของสมัยชาที่ 20 หรือตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2012 ถึง เดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยจะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้สมัยชาพรรคคอมมิวนิสต์ที่ 18, 19 และ 20
2. ได้ทำความเข้าใจกับวิธีการของสัจฉินในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. สามารถประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวมได้
4. สามารถระบอบองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงร่วมสมัยได้

6. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กรอบแนวคิดเรื่องการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ที่ได้รับการพัฒนาโดย Jack Knight ในหนังสือ Institutions and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1992 ในการวิเคราะห์พลวัตทางการเมืองภายในที่เกิดขึ้นของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในช่วงสมัยชาที่ 18, 19 และ 20 โดยก่อนที่จะอธิบายว่าอะไรคือการทำให้เป็นสถาบันนั้น จำเป็นต้องอธิบายก่อนว่าสถาบัน (institution) คืออะไร

ในทางรัฐศาสตร์ พวกสถาบันนิยม (institutionalism) หมายถึงแนวทางการศึกษาที่โต้แย้งแนวทางการศึกษารัฐศาสตร์แบบพวกพฤติกรรมนิยม (behaviouralism) โดยพวกหลังคือพวกที่ได้รับอิทธิพลมาจากพวกนักเคมีในทางวิทยาศาสตร์ที่มองว่าการทำความเข้าใจสารต่าง ๆ สามารถตั้งต้นได้จากการทำความเข้าใจธาตุมูลฐานที่เล็กที่สุดก่อน เพราะธาตุมูลฐานขนาดเล็กเหล่านั้นก็มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับสารไม่ว่าขนาดจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรก็ตามเมื่อเป็นเช่นนั้น พวกนักพฤติกรรมนิยมจึงมองว่าการศึกษาสังคมก็สามารถทำได้เช่นเดียวกันกับพวกนักเคมีคือการเริ่มต้นที่การศึกษาที่คุณสมบัติของปัจเจกบุคคล โดยมีฐานคติ (assumption) ว่าสังคมก็คือผลรวมของปัจเจกบุคคลหลาย ๆ คน และเมื่อรวมกันแล้ว คุณสมบัติของสังคมก็จะไม่แตกต่างไปจากคุณสมบัติของปัจเจกบุคคล ซึ่งประเด็นนี้คือสิ่งที่พวกสถาบันนิยมโต้แย้ง พวกพฤติกรรมนิยมว่าสังคมไม่เท่ากับผลรวมของของปัจเจกบุคคล เนื่องจากการรวมกันของปัจเจกบุคคลได้นำไปสู่คุณสมบัติใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งหนึ่งในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

จากการรวมกันของปัจเจกบุคคลก็คือ การเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่กลับมาควบคุมปัจเจกบุคคลอีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ สถาบันทางสังคมคือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล และผลผลิตดังกล่าวก็กลับไปมีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลตั้งแต่ในรูปแบบที่เรียบง่ายที่สุดไปจนถึงความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนมากที่สุด (Knight, 1992)

ทั้งนี้ คำจำกัดความทั่วไปของสถาบันทางสังคม คือ ชุดของกฎ (set of rules) ที่วางโครงสร้างให้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกฎเหล่านี้จะต้องได้รับการยอมรับโดยสมาชิกของสังคมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยสถาบันทางสังคมมีความสำคัญต่อชีวิตทางสังคมของปัจเจกบุคคลเป็นอย่างมากจนอาจกล่าวได้ว่าหากปราศจากสถาบันทางสังคมแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลนั้นแทบจะไม่สามารถเป็นไปได้เลย เพราะกิจกรรมทางสังคมนั้นจำเป็นต้องมีการมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันก่อน โดยในเบื้องต้นอาจสามารถจำแนกความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้ดังต่อไปนี้ ประการแรก สถาบันทางสังคมเป็นตัวกำหนดมาตรวัดของเวลาและระยะทาง เพราะจริงอยู่ที่ทั้งสองสิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยความรู้ทางดาราศาสตร์และฟิสิกส์ แต่ท้ายที่สุดแล้ว การที่มนุษย์เรายึดถือว่า 1 ปี มี 12 เดือน, 1 เดือนมี 4 สัปดาห์, 1 สัปดาห์มี 7 วัน, 1 วันมี 24 ชั่วโมงนั้นล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และมาตรวัดเรื่องเวลานี้ก็เป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ อีกมากมาย ประการที่สอง สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสิทธิในทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบทรัพย์สินส่วนรวมหรือทรัพย์สินส่วนตัวก็ตาม แต่ก็ต้องเกิดขึ้นจากความเห็นพ้องต้องกันก่อนว่าอะไรบางอย่างที่ควรนับว่าเป็นทรัพย์สิน หรืออะไรที่ไม่ควรเป็นทรัพย์สิน ประการที่สาม สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสืบสายพันธุ์ของมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสถาบันครอบครัวก็เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคมและมีบทบาทในการกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ แก่ปัจเจกบุคคลตามแต่ละเพศและเพศสภาวะด้วยเช่นกัน ประการที่สี่ สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดวิถีการผลิตและการกระจายทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพราะกิจกรรมการผลิตของมนุษย์นั้นเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ต้องมีการแบ่งหน้าที่และความเชี่ยวชาญ ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นทางสังคม และประการที่ทำให้สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสถาบันทางการเมืองของรัฐ เพราะรัฐบาลนั้นตั้งอยู่บนเครือข่ายของสถาบันทางการเมืองที่มีการตัดสินใจร่วมกันและมีการประสานงานระหว่างกันในการจัดการความสัมพันธ์ทางอำนาจของสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมร่วมกันเสียก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น สถาบันทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในชีวิตของปัจเจกบุคคลในแง่ที่ว่าสถาบันทางสังคมก่อให้เกิดความแน่นอนบางประการซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพวกสถาบันนิยมก็เห็นว่าการศึกษาก่อนหน้านั้นควรตั้งต้นที่การศึกษาสถาบันทางการเมืองที่เป็นผลรวมของสังคม มากกว่าที่จะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกแต่ละคน (DiMaggio and Powell, 1991, pp. 1-4)

อย่างไรก็ตาม คำว่าพวกสถาบันนิยมนั้นเป็นคำเรียกของกลุ่มของนักวิชาการอย่างหลวม ๆ เพราะนักสถาบันนิยมก็ยังมีกรแตกย่อยรายละเอียดของสถาบันทางสังคมออกไปอีกเป็น

จำนวนมาก ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะให้ความสนใจไปที่ การศึกษาว่าสถาบันทางสังคมนั้นถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร หรือก็คือ กระบวนการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) โดยในงานของ Knight ได้เสนอว่า สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยที่การอุบัติขึ้นของสถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากความจงใจที่มีการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (strategic decision) เพื่อบัญญัติกฎทางสังคม (social rules) ที่สร้างความคาดหวังทางสังคม (social expectation) เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวก็จะจำกัดพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและคาดหวังว่าจะได้ประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์นั้น ๆ

ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการสร้างสถาบันทางสังคม ก็คือการวางกฎที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปัจเจกได้รับการคาดหวังให้ต้องกระทำภายใต้สถานการณ์บางเงื่อนไข รวมไปถึงการวางเงื่อนไขต่าง ๆ ในการตัดสินใจให้แก่ปัจเจกบุคคลอื่นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งประสิทธิภาพในการทำให้ปัจเจกยอมทำตามหรือไม่ทำตามสถาบันทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ก็จะขึ้นอยู่กับสองประเด็น คือ การให้ข้อมูล (information) กับการลงโทษ (sanction) ทั้งในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างไรก็ตาม หากการทำให้เป็นสถาบันใด ๆ ยังคงให้เกิดความไม่แน่นอนในบางประการ ก็ขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและช่องทางที่สถาบันที่มีปัญหาทางไว้ว่ามีการเปิดพื้นที่ให้แก่การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทำสัญญาระหว่างกันในการสร้างกฎใหม่ในการกำกับพฤติกรรมในอนาคตขึ้นมาหรือการวางมาตรการลงโทษเพื่อให้เกิดการทำตามสถาบันใหม่มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม สถาบันทางสังคมก็อาจสามารถเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติได้เช่นกัน กล่าวคือ สถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายตัวของวิวัฒนาการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดการสร้างสถาบันทางสังคมแบบใหม่ ๆ ที่เป็นเผด (variation) ของสถาบันทางสังคมแบบเดิมขึ้นมาและมีการแตกหน่อจากเดิมออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งคำอธิบายเช่นนี้จะคล้าย ๆ กับทฤษฎีวิวัฒนาการของ Charles Darwin (Knight, 1992, pp. 84-122) หรืออาจเกิดจากความขัดแย้งหรือความอสมมาตรในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรตามที่มีอยู่เดิม และมีการเจรจาต่อรองให้มีการออกแบบสถาบันทางสังคมใหม่ (Knight, 1992, pp. 123-170)

กล่าวโดยสรุป การสร้างสถาบันทางสังคมใด ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม โดยอาจเกิดขึ้นจากความตั้งใจหรือความไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งทั้งสองกรณีก็จะมีชุดคำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาในงานของ Knight ขึ้นดังกล่าวก็คือความพยายามในการสร้างคำอธิบายในเชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เมื่อนำมาประยุกต์มองโลกแห่งความเป็นจริงแล้ว ค่อนข้างยากในการอธิบาย ทั้งนี้ เห็นว่าจุดเชื่อมคำอธิบายของ Knight ต่อโลกแห่งความเป็นจริงสามารถเห็นได้จากข้อเสนอของ S. N. Eisenstadt ในบทความ Institutionalization and Change ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1964 ที่ว่า ความสำเร็จของการทำให้เป็นสถาบันก็คือ ประการแรก ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่าการบรรลุเป้าหมายของพวกเขานั้นต้อง

พึ่งพาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับคณะที่ปรึกษาที่มีความสามารถในการสร้างโครงสร้างทางการเมืองใหม่ ประการที่สอง จะต้องมีความเข้าใจที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับระดับความแตกต่างในแต่ละด้านที่จะทำให้เกิดความเป็นสถาบันขึ้นมา เช่น ด้านการจัดการทรัพยากร การแบ่งวรรณะทางสังคม (social strata) ฯลฯ ซึ่งการทำให้เป็นสถาบันในแง่นี้ไม่ได้รับรองในประเด็นที่ว่าสถาบันที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นจะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ตลอดไป เมื่อเป็นเช่นนั้น หัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นสถาบันก็คือการเปิดพื้นที่ให้แก่การเปลี่ยนแปลง โดย Eisenstadt ได้เสนอว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสถาบันได้แก่ 1) ความจำเป็นของผู้ปกครองที่จะต้องใช้ทรัพยากรที่หลากหลายและยืดหยุ่น 2) ความต้องการของผู้ปกครองที่จะรักษาตำแหน่งการควบคุมในแง่ของการมีความชอบธรรมและความสามารถในการควบคุมทางการเมืองเหนือพลังต่าง ๆ ในสังคม 3) ปัจจัยที่เรียกว่า *Primat der Außenpolitik* หรือความสำคัญของการเมืองระหว่างประเทศที่อิทธิพลจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจเข้ามามีส่วนในการจำกัดหรือกำหนดโครงสร้างการเมืองภายใน และ 4) พัฒนาการของข้อเรียกร้องและเป้าหมายของวรรณะทางสังคมทั้งหลายที่มีต่อผู้ปกครอง (Eisenstadt, 1964, pp. 235-247)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในกรณีความเป็นสถาบันของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนแล้วก็จะเห็นได้ว่ามีทั้งส่วนที่เกิดขึ้นจากความจงใจ นั่นคือความพยายามในการสร้างความแน่นอนให้แก่ตำแหน่งผู้นำสูงสุด (paramount leader) ในช่วงปลายของเติ้งเสี่ยวผิงที่ต้องการรักษาฐานความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ในการครองแผ่นดินจีนต่อไปภายหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุด กับการเกิดขึ้นของสถาบันใหม่ที่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันเดิมที่มีอยู่ หากแต่ต้องการแก้ไขความอสมมาตรของการกระจายทรัพยากรในด้านอื่น ๆ ที่ความพยายามสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในช่วงเติ้งเสี่ยวผิงยังไม่สำเร็จหรือยังไม่ได้ทำ ซึ่งทั้งหมดเกิดขึ้นในช่วงสมัชชา 18 – 20 อย่างไรก็ดี จากการที่การสร้างสถาบันใหม่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจของชนชั้นนำทางการเมืองจึงทำให้ผลลัพธ์กลับกลายเป็นการทำลายสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐที่ได้สร้างขึ้นมาก่อนหน้านั้นไปโดยปริยาย

7. ผลการวิจัย

การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐนั้นเริ่มต้นภายหลังจากการที่เติ้งเสี่ยวผิงสามารถยึดอำนาจการนำพรรคจากฮว่ากว๋อเฟิง (Hua Guofeng) ผู้ซึ่งเป็นผู้สืบทอดอำนาจที่เหมาะสมที่สุดเอาไว้ ในประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 3 ของสมัชชาพรรคที่ 11 ในวันที่ 18 – 22 ธันวาคม ค.ศ. 1978 ได้สำเร็จ โดยภายหลังจากนั้นเติ้งเสี่ยวผิงได้มีการปรึกษากับหูเย่าปัง (Hu Yaobang) เหยาอีหลิน (Yao Yilin) และเติ้งลี่ฉวิน (Deng Lihou) ว่าจะเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยสาเหตุสำคัญในช่วงเวลาดังกล่าวก็คือ การที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ไม่มีวิธีการจัดการการเลือกตั้งและหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นที่ส่งเสริมการปฏิวัติวัฒนธรรม เช่นการไม่มีการเลือกตั้งผู้แทนของสภา

ประชาชนแห่งชาติอย่างสม่ำเสมอ และการใช้ระบบคอมมูนประชาชน (People's Communes) แทนการปกครองท้องถิ่น โดยทั้งหมดนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปประเทศ (Mitchell, 2023)

จากจุดเริ่มต้นดังกล่าว ในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1980 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีการยื่นเรื่องแก่สภาประชาชนแห่งชาติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนแก้ไขรัฐธรรมนูญ (Constitutional Revision Committee) โดยมี เย่เจี้ยนอิง (Ye Jianying) เป็นประธานคณะกรรมการ และเมื่อการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ก็นำมาสู่ข้อสรุปที่ว่าจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มากกว่าที่จะเป็นการรวมศูนย์แบบยุคเหมาเจ๋อตง และคณะกรรมการดังกล่าวก็ทำแล้วเสร็จในช่วงต้นปี ค.ศ. 1982 และมีการประกาศใช้ในวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1982 นับว่าเป็นความพยายามในการวางรากฐานความเป็นสถาบันทางการเมืองจีนครั้งสำคัญ

นอกจากนั้น ในสมัยเติ้งเสี่ยวผิงก็ยังคงความพยายามวางความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนอีกครั้ง โดยครั้งนี้เกิดขึ้นภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปี ค.ศ. 1989 ที่ทำให้เติ้งเสี่ยวผิงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงผู้สืบทอดอำนาจของตนเองอย่างกะทันหัน โดยเปลี่ยนจากจ้าวจื่อหยางกลายเป็นเจียงเจ๋อหมีน เนื่องจากวิกฤตการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วทั้งประเทศจีน โดยความล้มเหลวในการควบคุมฝูงชนที่มีการชุมนุมในปักกิ่งนั้น ล้มเหลวเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเซี่ยงไฮ้และทิเบต โดยในเซี่ยงไฮ้นั้น เจียงเจ๋อหมีน ซึ่งเป็นเลขาธิการพรรคฯ สาขามหานครเซี่ยงไฮ้สามารถควบคุมการประท้วงจากการใช้มาตรการเชิงรุก โดยมีการเข้าไปในรั้วมหาวิทยาลัยที่เป็นหัวใจที่สำคัญเพื่อปรับความเข้าใจ รวมไปถึงการใช้เครื่องมือปิดสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีจุดยืนตรงข้ามกับพรรคคอมมิวนิสต์จนท้ายที่สุดแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวก็แทบไม่กระทบต่อเศรษฐกิจของเซี่ยงไฮ้เลย นอกจากนั้น เลขาธิการพรรคฯ สาขาเขตการปกครองตนเองทิเบต ซึ่ง ณ ขณะนั้น คือ หูจิ้นเทา ก็สามารถจัดการกับกลุ่มผู้ประท้วงที่มุ่งหวังจะทำการแบ่งแยกดินแดนได้อย่างเด็ดขาด ด้วยเหตุนี้ จากความกังวลเกี่ยวกับความอยู่รอดของพรรคคอมมิวนิสต์ในการเมืองจีน เติ้งเสี่ยวผิงจึงต้องการจะให้บุคคลทั้งสองที่มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพในการปกครองของพรรคมาสืบทอดอำนาจต่อจากตน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญสำหรับการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอย่างกะทันหันก็คือบุคคลที่เติ้งเสี่ยวผิงต้องการจะส่งไม้ต่อให้มันยังไม่เป็นที่รู้จักในการเมืองส่วนกลางเท่าที่ควร เนื่องจากทั้งคู่ล้วนแล้วแต่เติบโตมาจากส่วนท้องถิ่นและยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเมืองส่วนกลาง และที่สำคัญก็คือ ทั้งคู่เป็นสมาชิกพรรคสายการเมืองที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในกองทัพแบบเดียวกันกับจ้าวจื่อหยางที่เคยร่วมรบกับกองทัพแดงมาก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น เติ้งเสี่ยวผิงจึงต้องหาวิธีการที่จะทำให้เจียงเจ๋อหมีนและหูจิ้นเทาสามารถได้รับการยอมรับจากการเมืองส่วนกลางและจากกองทัพอย่างรวดเร็วที่สุด

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เติ้งเสี่ยวผิงได้สร้างนวัตกรรมทางการเมืองจีนขึ้นมาใหม่ ซึ่งก็คือ การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความเป็นผู้นำร่วม (institutionalizing collective

leadership) ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการกล่าวถึงหลักการนี้ตั้งแต่สมัยเหมาเจ๋อตงแล้ว แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถเป็นไปได้ เพราะท้ายที่สุดแล้วเหมาเจ๋อตงก็เป็นผู้นำแต่เพียงผู้เดียว หรือแม้แต่ในสมัยของเติ้งเสี่ยวผิงเองก็ยังมีลักษณะของการเป็นผู้นำคนเดียวเช่นกัน และเมื่อเติ้งเสี่ยวผิงต้องการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอำนาจใหม่ การรักษาความปลอดภัยประการหนึ่งให้แก่เสถียรภาพของพรรคก็คือการตั้งเอาระบบผู้นำร่วมกลับมาและทำให้มีความเป็นสถาบันให้มากขึ้น โดยภายใต้ระบบผู้นำร่วมดังกล่าว อำนาจการตัดสินใจในการบริหารประเทศจะต้องได้รับฉันทามติจาก “คณะกรรมการประจำกรมการเมือง” (Politburo Standing Committee) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 7-9 คนที่ได้รับเลือกมาจากคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC Central Committee) ให้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจประเด็นสำคัญต่าง ๆ แทนคณะกรรมการกลางในกรณีที่ไม่มีการประชุม เมื่อเป็นเช่นนั้น จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจของผู้นำในระบบผู้นำร่วมนั้นจึงไม่ใช่ความรับผิดชอบของผู้นำคนใดคนหนึ่งแต่เป็นของกลุ่มผู้นำร่วมทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ การเป็นผู้นำร่วมจึงสามารถช่วยลดแรงต้านจากกลุ่มอำนาจอยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์ได้ เนื่องจากผู้สืบทอดอำนาจของเติ้งเสี่ยวผิงไม่ได้มีอำนาจแบบเดียวกับเขาแต่เป็นเพียงผู้เป็นลำดับแรกในบรรดาผู้ที่เท่ากัน (the first among equals) เท่านั้น (Li, 2016, pp.13-14)

ในส่วนของการปกครองประเทศจีนนั้น เติ้งเสี่ยวผิงก็ได้ริเริ่มแนวคิดที่ว่าด้วย “ตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจ” (Trinity of Powers) ของผู้นำสูงสุด (paramount leader) ของประเทศจีน ที่สืบทอดอำนาจจากเติ้งเสี่ยวผิง โดยแนวคิดดังกล่าวมีใจความว่า ผู้นำสูงสุดของประเทศจีนจะต้องดำรงตำแหน่งสำคัญอย่างน้อย 3 ตำแหน่ง ได้แก่ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดี และประธานคณะกรรมการทหารส่วนกลาง โดยตำแหน่งแรกคือการยืนยันความมีอำนาจสูงสุดในพรรคคอมมิวนิสต์ ตำแหน่งที่สองคือการยืนยันการเป็นประมุขในรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และตำแหน่งที่สามคือการยืนยันหลักการพรรคเป็นผู้ควบคุมกองทัพปลดแอกประชาชน (You, 2019, p. 1) ทั้งนี้ นัยยะสำคัญของหลักตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจดังกล่าว อยู่ที่ตำแหน่งประธานาธิบดีซึ่งต้องดำรงอยู่ในวาระได้ไม่เกิน 2 สมัย หรือไม่เกิน 10 ปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 (ในขณะที่อีกสองตำแหน่งไม่ได้รับไว้) ประเด็นนี้จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้นำคนใหม่ที่แต่งตั้งขึ้นมาอย่างกระชั้นชิดนั้นจะไม่ได้ใช้อำนาจไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บรรดาผู้นำในพรรคคอมมิวนิสต์หลายคนยอมรับให้เจียงเจ๋อหมินและหูจิ่นเทาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวได้ (Li, 2016, pp. 12-14)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเปลี่ยนผ่านผู้นำสูงสุดจากเติ้งเสี่ยวผิงมาสู่เจียงเจ๋อหมินและจากเจียงเจ๋อหมินมาสู่หูจิ่นเทาจะสามารถเป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า การปกครองประเทศจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะเป็นไปอย่างราบรื่นดังจะเห็นได้ว่า แผ่นดินจีนภายใต้ผู้นำรุ่นที่ 3 และ 4 นั้นต้องประสบกับปัญหาทางด้านการเมือง การปกครองภายในอยู่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสมดุลงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายใน

พรรคคอมมิวนิสต์ ด้านการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจ ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพ เน้นอนว่าปัญหาเหล่านี้ยังก่อให้เกิดข้อกังขาต่อความสามารถในการปกครองประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์

งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาสมมูลอำนาจภายในพรรคคอมมิวนิสต์ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพลวัตทางการเมืองภายใต้สมัชชา 18, 19 และ 20 เพราะผลพวงจากสมัชชาที่ 17 ที่นำโดยหูจิ่นเทาซึ่งเป็นสายสันนิบาตเยาวชนนั้น ทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยในปี ค.ศ. 2012 กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนสมาชิกอยู่ถึง 89.91 ล้านคน (“Number of Communist Youth League of China (CYLC) members from 2006 to 2022”) ซึ่งจำนวนดังกล่าวนี้ก็ได้เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจหรือเป็นความผิดพลาดในการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด เพราะการออกแบบตัวระบบการคัดกรองคนเข้าพรรคคอมมิวนิสต์นั้นส่วนมากจะอยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว แต่ก็แน่นอนว่า ไม่ใช่สมาชิกสันนิบาตเยาวชนทั้ง 89 ล้านคนนั้นจะได้เป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์เมื่ออายุถึงเกณฑ์ทั้งหมด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าโอกาสของการเข้าเป็นสมาชิกพรรคของสันนิบาตเยาวชนจะมีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งประเด็นนี้ก็อยู่ที่ด้วยเหตุนี้ จึงอยู่ที่เราอาจเห็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเซี่ยงไฮ้และกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสถิติและข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว ก็จะพบได้ว่า ปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่การควบคุมจำนวนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีน และรวมไปถึงการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสันนิบาตเยาวชน เพราะหากฝ่ายใดสามารถควบคุมทั้งสองอย่างได้ ก็จะเป็นการสร้างความสำเร็จเปรียบในโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนของฝ่ายนั้นให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงไม่ใช่การสร้างสมการหรือความเป็นสถาบันให้แก่การแข่งขันระหว่างกลุ่มสันนิบาตเยาวชนหรือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ หากแต่เป็นความต้องการที่จะควบคุมสันนิบาตเยาวชนของผู้นำที่มาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ที่ขัดแย้งกับความต้องการของผู้นำที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนที่ประสพให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นทั้งด้านอำนาจและการเงินโดยลดการควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้น้อยลง

แม้ที่จริงแล้ว ประเด็นเรื่องความเป็นอิสระของสันนิบาตเยาวชนเป็นเรื่องที่เคยมีการถกเถียงกันและเคยถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบพรรคในช่วง ค.ศ. 1988 มาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้สันนิบาตเยาวชนสามารถเข้าถึงเยาวชนของประเทศจีนได้อย่างแท้จริง เช่น การเสนอโครงการความหวัง (Project Hope: 希望工程) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1989 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นปฐมวัยทั่วทั้งประเทศ ทั้งนี้ แม้ว่าข้อเสนออื่นอาจประสบความสำเร็จแล้ว แต่โครงการนี้ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จากวิกฤติทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1989 ก็เป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงความล้มเหลวของสันนิบาตเยาวชนในการสื่อสารกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในกรณีการเสียชีวิตของหูเป่ย์ยง ผู้นำที่มาจากฝั่งของสันนิบาตเยาวชน หรือ ถวนฟ่าย (团派:

Tuanpai) คนสำคัญ ที่เป็นตัวจุดชนวนให้เหตุการณ์ดังกล่าวบานปลายอันนำไปสู่โศกนาฏกรรมทางการเมืองในเวลาต่อมา จึงทำให้ข้อเสนออื่น ๆ ที่มุ่งทำให้สันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นนั้นต้องตกไป มากไปกว่านั้น สันนิบาตเยาวชนยังถูกบรรดาผู้นำพรรคในยุคดังกล่าววิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่า ตามใจกลุ่มนักเรียนนักศึกษามากเกินไปและยังขาดระบบการบริหารงานที่ดี แต่แทนที่จะสั่งยุบสันนิบาตเยาวชนให้หมดปัญหาไป พรรคคอมมิวนิสต์จีนกลับเลือกที่จะเข้าไปครอบงำสันนิบาตเยาวชนเพิ่มมากขึ้นไปอีกภายหลังจากวิกฤติดังกล่าว (Doyon, 2023, pp. 18-19)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะถูกควบคุมอย่างหนักภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว แต่สันนิบาตเยาวชนก็ยังคงมีความพยายามที่จะมีบทบาทต่าง ๆ ต่อกลุ่มเยาวชนของประเทศจีนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติการอาสาสมัครเยาวชน (Young Volunteers Operation) ที่ริเริ่มในปี ค.ศ. 1993 โดยภายใต้โครงการดังกล่าว สันนิบาตเยาวชนได้ทำการคัดเลือกเยาวชนอาสาสมัครจำนวนหลายล้านคนเพื่อเข้ามาทำงานในโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเป้าหมายเพื่อที่จะลดความยากจน การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และการปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศจีนเองและต่างประเทศ (Doyon, 2023, pp. 18-19) ซึ่งแน่นอนว่าการมีโครงการเช่นนี้ทำให้สันนิบาตเยาวชนสามารถดึงดูดเยาวชนที่มีความสามารถและมีความกระตือรือร้นให้เข้ามาเป็นคณะทำงานให้แก่สันนิบาตเยาวชนได้เป็นวงกว้าง อย่างไรก็ดี การมีกิจกรรมกับเยาวชนและการเพิ่มจำนวนสมาชิกจำนวนมากดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความกังวลให้แก่สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเครือข่ายของสันนิบาตเยาวชนที่จะเพิ่มขึ้นในพรรคคอมมิวนิสต์ ความหวาดระแวงเกี่ยวกับอุดมการณ์ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ และประสิทธิภาพกับคุณภาพของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน เป็นต้น แต่ในทางกลับกัน การขยายตัวของสันนิบาตเยาวชนก็ทำให้สมาชิกพรรคที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการสันนิบาตเยาวชนมีความรู้สึกลัวว่าพรรคคอมมิวนิสต์ไม่ให้อิสระแก่สันนิบาตเยาวชนเท่าที่ควรและยังไม่ได้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณที่เพียงพออีกด้วย (Doyon, 2023, p. 19)

แน่นอนว่า การปล่อยให้ความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนไม่ถูกทำให้เป็นสถาบันอย่างเป็นทางการย่อมเปิดช่องว่างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ และการเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่เป็นถวนพ่ายได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 4 คือ หูจิ่นเทา ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเลขานุการ (First Secretary) ของสันนิบาตเยาวชนในช่วงปี ค.ศ. 1984 – 1985 ก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคสาขาณฑลกุ้ยโจวและที่เบ็ดเตล็ดตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระในการดำเนินโครงการต่าง ๆ มากขึ้นและมีจำนวนสมาชิกเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งนับได้ว่าเป็นครั้งแรกภายหลังจากเหตุการณ์เทียนอันเหมินที่มีการเปลี่ยนสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของสันนิบาตเยาวชนมากขึ้น แต่ก็แน่นอนว่า สถานการณ์ดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความหวาดระแวงให้แก่สมาชิกพรรคอื่น ๆ ที่ไม่ได้เติบโตมาจากสันนิบาตเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกลุ่มนักการเมืองที่เติบโตมาจากสายงาน

ท้องถิ่น หรือที่เรียกรวม ๆ ว่ากลุ่มเซียงไฮ้ ทั้งหมดนี้จึงเป็นโจทย์ค้างคาที่ยังไม่แล้วเสร็จจากความพยายามในการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนในยุคของเติ้งเสี่ยวผิง

ด้วยเหตุนี้ เมื่ออำนาจทางการเมืองกลับเข้ามาอยู่ในมือของกลุ่มเซียงไฮ้อีกครั้งหนึ่งที สี่จิ้นผิงผู้มีผลงานโดดเด่นจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคสามมณฑลฝูเจี้ยนได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้กุม ตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจในการเมืองจีนตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 2012 – 2013 ซึ่งตรงกับสมัยชาที่ 18 กับสภาที่ 12 ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการเมืองจีนจึงเกิดขึ้น โดยในช่วงสมัยชาที่ 18 นั้นจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจผ่านนโยบายต่อ ด้านการอีอีอาร์ราชูบ่งหลวง ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นผ่าน “สามยุทธศาสตร์ใหญ่” (Three Major Strategies) อันประกอบด้วย การประสานงานการพัฒนาภูมิภาคปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ (The Coordinated Development of the Beijing-Tianjin-Hebei Region) แถบเศรษฐกิจแม่น้ำ แยงซี (Yangtze River Economic Belt) และความริเริ่มแถบ-ทาง (Belt and Road Initiative) และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพผ่านการปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน² ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สี่จิ้นผิงประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในสามประเด็นนี้ จึงทำให้ในช่วงต้นของสมัยชาที่ 19 ไปจนถึงช่วงต้นของสมัยชาที่ 20 สี่จิ้นผิงได้เริ่มเปิดประเด็นที่เป็นรอยร้าวลึกในทางการเมืองจีนคือ ปัญหา ความสมดุลระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการควบคุม สันนิบาตเยาวชนของพรรคนั่นเอง

ในประเด็นนี้ สี่จิ้นผิงได้เปิดเผยแนวทางการจัดการกับปัญหาสันนิบาตเยาวชนตั้งแต่ ช่วงปลายของสมัยชาที่ 18 แล้ว โดยในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2016 สำนักงานใหญ่ของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีกรออกเอกสารที่ชื่อว่า “แผนการปฏิรูปสันนิบาต เยาวชนคอมมิวนิสต์ของคณะกรรมการกลาง” (Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee) โดยได้เน้นย้ำบทบาทของสันนิบาตเยาวชนว่าเป็นผู้ช่วยของพรรค และกองกำลังสำรองของพรรค และยังเป็นสะพานในการเชื่อมระหว่างพรรคกับรัฐบาลไปสู่เยาวชน คนรุ่นใหม่ และมีการเสนอมาตรการในการปฏิรูปสันนิบาตเยาวชนใน 4 มิติใหญ่กับ 12 ประเด็น โดยในมิติแรก คือ การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของสันนิบาตเยาวชน อันประกอบไปด้วย การปรับองค์ประกอบทางด้านบุคลากร กลไกการดำเนินงานของผู้นำส่วนกลางต่างๆ ของสันนิบาต การเพิ่มจำนวนตัวแทนในสมัยชาสันนิบาตเยาวชนและเพิ่มสัดส่วนของกลุ่มรากหญ้า กลุ่มคณะ ทำงานชั้นแรก และสมาชิกพรรคในผู้นำส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน การเพิ่มกลไกต่าง ๆ ของ ที่ประชุมสันนิบาตเยาวชนให้มีการเปิดรับข้อเสนอและการปรึกษาหารือมากขึ้น การปฏิรูปหน้าที่ และโครงสร้างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการปกครองสันนิบาตเยาวชน โดยให้คณะกรรมการกลาง สันนิบาตเยาวชนเป็นผู้บริหารงานสูงสุด วางนโยบายเกี่ยวกับจำนวนของคณะทำงาน (干部:

2 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวิช, การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัยชา 18, ดุษฎีนิพนธ์, คณะ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.

Ganbu) ภายใต้สันนิบาตเยาวชน และขึ้นำการทำงานของคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับมณฑลต่าง ๆ และให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่กับคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับเขตรวมไปถึงงานภาคสนามของสันนิบาตเยาวชน การส่งเสริมระบบผู้นำ การส่งเสริมให้บุคลากรในส่วนของคณะทำงานทั่วไปและคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนให้ทำงานในระดับรากฐานมากขึ้น และยกเลิกไม่ให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติของสันนิบาตเยาวชน และปลูกฝังความรู้สึกของการเป็นเจ้าของมากขึ้น (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ในมิติที่สอง คือ การปฏิรูปด้านการคัดเลือก การจ้างงาน และการจัดการคณะทำงานขององค์กรส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการคัดเลือกสมาชิกพรรคและสมาชิกสันนิบาตที่มีความสามารถและพรสวรรค์อย่างผสมผสาน และสร้างทีมของคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนที่ผสมผสานทั้งที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลา ไม่ประจำ และชั่วคราว พัฒนาระบบการเลือกและการแต่งตั้งคณะทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสมโดยไม่เกี่ยวข้องกับการลดอายุ และให้ความสำคัญกับคณะทำงานที่สามารถทำงานประจำเต็มเวลาได้มากกว่าประเภทอื่น ๆ ส่วนตำแหน่งที่จะให้แก่คณะทำงานแบบไม่ประจำและชั่วคราวนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความจำเป็นของงานและต้องไม่ใช่งานที่เกี่ยวกับระดับการบริหาร เพิ่มความเข้มแข็งให้การฝึกฝนอบรมคณะทำงานผ่านการศึกษาธรรมเนียมพรรคและวินัยพรรค การศึกษาสุนทรพจน์สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ของพรรค เพื่อที่จะสามารถกลายเป็นสมาชิกพรรคที่มีคุณสมบัติที่ดีได้ และต้องมีการจัดตั้งระบบของคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชนในการเชื่อมโยงกับเยาวชนอื่น ๆ โดยตรง โดยทั้งผู้ที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลาและไม่ประจำจะต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสมาชิกของสันนิบาต 100 คนจากหลากหลายพื้นเพ ส่วนคณะทำงานแบบชั่วคราวจะต้องมีเครือข่ายเยาวชนทั่วไปของจีนประมาณ 10 คน โดยต้องรักษาความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การพูดคุย การมีปฏิสัมพันธ์ กิจกรรมที่ไม่ใช่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการสื่อสารแบบเจอหน้าอย่างเป็นประจำ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สาม คือ การปฏิรูปเรื่องงาน กิจกรรม และการสร้างองค์กรระดับรากฐาน โดยต้องให้ความสำคัญกับการขึ้นำทางอุดมการณ์และการเมืองของจิตวิญญาณของสังคมนิยมลักษณะจีนและความฝันของชาติจีนผ่านการศึกษาและการทำตามแนวคิดของสีจิ้นผิง การสั่งสมและการปฏิบัติคุณค่าหลักของสังคมนิยม และการเชื่อมั่นในบทบาทของผู้นำในการทำงานของเยาวชนที่ต้องเชื่อฟังและทำตามพรรค รวมไปถึงการคิดค้นวิธีการในการกำกับดูแลสมาชิกที่เป็นเยาวชนให้มีความพร้อมในทุกสถานการณ์ สร้างเอกภาพให้แก่เยาวชนในการทำความเข้าใจปรับตัว และนำการพัฒนาทางเศรษฐกิจในความคิดใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรม การประสานงาน การรักษาสิ่งแวดล้อม เปิดกว้าง และการพัฒนาที่แบ่งปันกัน มีส่วนร่วมในการ

ปฏิรูปภาคอุปทาน และทำตามแผนห้าปีที่ 13 และยังต้องยกระดับความสามารถของเยาวชนในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของพวกเขา ผ่านการส่งเสริมนโยบายด้านเยาวชนและองค์กรที่ขับเคลื่อนโดยรากหญ้า รวมไปถึงการจัดตั้งกลไกประสานงานส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสันนิบาตเยาวชน มากไปกว่านั้น จะต้องมีการจัดทำโครงการสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ (Online Communist Youth League Project) ที่จะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมอย่างชาญฉลาด (Smart Team Building) การส่งเสียงของเยาวชน (Youth Voice) และเครือข่ายสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ทั้งด้านการทำงาน การติดต่อ และการบริการ เพื่อที่จะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างสันนิบาตเยาวชนกับเยาวชนทั่วไป และระหว่างการบริหารในโลกจริงและโลกเสมือนจริง อีกประเด็นที่สำคัญคือ การยกระดับและพัฒนาการจัดการศึกษาของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยต้องมีกระบวนการการเข้าร่วมสันนิบาตเยาวชนอย่างเข้มงวด สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษารวมไปถึงการมีจิตอาสาแก่สมาชิกสันนิบาตเยาวชน และทำให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนเป็นต้นแบบ (role model) ของเยาวชน และอีกกลไกที่สำคัญคือการสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชน ผู้ทำงานทางสังคม และอาสาสมัครเยาวชน (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สี่ คือ การเพิ่มการสนับสนุนและการรับประกันของพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลสำหรับหน้าที่การงานของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการสร้างระบบการทำงานร่วมกันของทั้งสามฝ่ายบนพื้นฐานของสัดส่วนที่เหมาะสม และมีการจัดตั้งกลไกสำหรับการปฏิบัติงานและการตรวจสอบวินัยในระดับมณฑลบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะเสนอแนะบุคลากรของสันนิบาตเยาวชนที่มีคุณสมบัติที่โดดเด่นในการเข้าเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ในส่วนงานที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับรากฐานขององค์กรสันนิบาต และยังรวมถึงการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ ของพรรคมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานะและแนวทางการทำงานของสมาชิกพรรคที่มาจากสันนิบาตเยาวชน และยังต้องมีการปรับปรุงกลไกการประสานงานของรัฐบาลเพื่อที่จะสร้างแผนการพัฒนาเยาวชนและแผนการระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีการสอดคล้องกัน โดยจะให้ความสำคัญไปที่การเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาการทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาทางสังคม นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างสันนิบาตเยาวชนและวินัยงานเยาวชน และส่งเสริมการทำงานสาธารณะของเยาวชนในหลักสูตรการฝึกคณะทำงานต่าง ๆ และยังต้องทำให้ระบบการเงินสนับสนุนแก่สันนิบาตเยาวชนมีมาตรฐานและมีความสม่ำเสมอมากขึ้นอีกด้วย โดยหัวใจสำคัญคือจะต้องให้การสนับสนุนตำแหน่งงานและบริการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับรากหญ้าเป็นสำคัญ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการกับสันนิบาตเยาวชนของจีนนั้นมีความชัดเจนว่าจะป้องกันไม่ให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนสามารถมีเอกภาพของตนเองได้แบบในยุคก่อนหน้า

หากแต่ต้องเป็นเอกภาพร่วมกันกับพรรคคอมมิวนิสต์ และในวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 2022 สำนักงานข้อมูลข่าวสารของคณะมนตรีได้มีการเผยแพร่สมุดปกขาวว่าด้วย “เยาวชนจีนในยุคใหม่” (Youth of China in the New Era) โดยมีการวางยุทธศาสตร์ของโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างเยาวชนที่มีความพร้อมต่อสถานการณ์โลกยุคใหม่ ซึ่งมีการแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ 1) การสร้างความเชื่อมั่นในแนวทางของประเทศจีน ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยม และมีความมั่นใจในวัฒนธรรม 2) การสร้างสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ดี 3) การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองผ่านระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) มีความพร้อมในการทำงานให้แก่สังคม มีส่วนร่วมทางการเมืองตามครรลองที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นยังมีการบูรณาการโครงการของสันนิบาตเยาวชนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น โครงการความหวัง (Project Hope), โครงการอบรมยุวชนมาร์กซิส (Young Marxists Training Project), โครงการเยาวชนศึกษาคุณค่าแก่นหลักของสังคมนิยม (Youth Core Socialist Values Study Project), โครงการยกระดับสุขภาพกายเยาวชน (Youth Physical Health Improvement Project), โครงการฝึกงานเยาวชน (Youth Internship Plan), โครงการงานวัฒนธรรมเยาวชน (Youth Choicest Cultural Works Project), โครงการเยาวชนพัฒนาอารยธรรมอินเทอร์เน็ต (Youth Internet Civilization Development Project), การรณรงค์อาสาเยาวชนจีน (Young Chinese Volunteer Campaign), โครงการส่งเสริมความเป็นเอกภาพและความก้าวหน้าเยาวชน (Youth Ethnic Unity and Progress Promotion Project) และการทำงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ ภายใต้สันนิบาตเยาวชน (The State Council Information Office of the People's Republic of China, 2022) ทั้งหมดนี้ นับได้ว่าเป็นความพยายามของฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ในการครอบงำกิจกรรมต่าง ๆ และการพัฒนาเยาวชน ซึ่งแต่เดิมเป็นงานของสันนิบาตเยาวชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภายใต้สมุดปกขาวฉบับนี้ สันนิบาตเยาวชนต้องทำตามแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์เท่านั้น

แน่นอนว่าการกระทำต่างๆที่พรรคคอมมิวนิสต์ภายใต้สีจิ้นผิงกระทำนั้นเป็นการบีบคั้นสันนิบาตเยาวชนเป็นอย่างมาก จนสมาชิกพรรคที่อยู่ฝั่งสันนิบาตเยาวชนหลายคนเกิดความไม่พอใจถึงขั้นเตรียมการที่จะต่อรองเงินนโยบายและช่วงชิงอำนาจจากสีจิ้นผิงในช่วงการประชุมสมัชชาพรรคที่ 20 ซึ่งแผนการดังกล่าวก็มีความเป็นไปได้สูงมาก เนื่องจากจำนวนของสันนิบาตเยาวชนที่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์นั้นยังมีอยู่จำนวนมากเพียงพอที่จะก่อการ ผ่นวกกับความไม่พอใจของชาวจีนต่อนโยบายโควิดเป็นศูนย์ของสีจิ้นผิงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจในหลายท้องถิ่น (Lam, 2022) อย่างไรก็ตาม แผนการดังกล่าวก็หายไปทันทีภายหลังจากที่แนนซี เพโลซี (Nancy Pelosi) ประธานสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาตัดสินใจเยือนไต้หวันอย่างกระชั้นชิดในระหว่างวันที่ 2 – 3 สิงหาคม ค.ศ. 2022 อันทำให้ประเด็นความสัมพันธ์ข้ามช่องแคบมีความตึงเครียดขึ้นมาและจำเป็นต้องใช้มาตรการทางการทหารในการจัดการปัญหาดังกล่าวเรื่องนี้จึงทำให้สันนิบาตเยาวชนหันกลับมาสนับสนุนสีจิ้นผิงในมาตรการดังกล่าวด้วยเช่นกัน แม้จะเป็นไปอย่างไม่เต็มใจก็ตาม

ดังนั้น จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจีนของสมัชชา 18, 19 และ 20 ภายใต้สีจิ้นผิงนั้น ทำให้เห็นว่ามีความสำคัญคือ ความพยายามจัดระบบให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับสันนิบาตเยาวชนของผู้ที่มาจากฝ่ายซ้าย ในทางหนึ่งคือการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าไปทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีความเหนียวแน่นกันเองน้อยลงในขณะที่พยายามทำให้มีความแน่นแฟ้นกับอุดมการณ์หลักของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ในอนาคตอันใกล้สมการการเมืองที่ถ่วงดุลระหว่างฝ่ายสันนิบาตเยาวชนกับฝ่ายซ้ายจึงอาจถูกแทนที่ด้วยสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนแบบใหม่

อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการกับปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสีจิ้นผิงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในส่วนที่เกี่ยวกับธนาคารเงา (shadow banking) ทั้งในระดับส่วนกลางและในระดับท้องถิ่นที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนและในขณะเดียวกันก็เป็นสาเหตุที่ทำให้หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และบรรดานายทุนอสังหาริมทรัพย์ล้นตลาดจนต้องล้มละลายไปบางรายแล้วในปัจจุบันเพราะภายหลังจากเกิดวิกฤติโควิด 19 รัฐบาลสีจิ้นผิงได้เปิดประเด็นดังกล่าวที่เป็นอีกหนึ่งในปัญหาการทำให้เป็นสถาบันที่สืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคปฏิรูปและเปิดประเทศของเติ้งเสี่ยวผิง และอาจนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ท้าทายที่สุดในบรรดาปัญหาต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กิตติพิศ พุทธิวนิช. 2562. *การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัชชา 18*, ดุษฎีนิพนธ์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2563. ‘การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง,’ *สังคมศาสตร์*, 50,1.
2016. The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee”, *Xinhua*, accessed 15 March 2023, http://www.xinhuanet.com/politics/2016-08/02/c_1119325051.htm
2022. *Constitution of the Communist Party of China (Amendment)*, revised and adopted at the 20th National Congress of the Communist Party of China on October 23, 2022.
2022. The State Council Information Office of the People’s Republic of China, Youth of China in the New Era, *Xinhua*, accessed 30 March 2023, <https://english.news.cn/20220421/ad0c7490f6db42f2bd6539794f3ca1af/c.html>
- Miller, Alice. 2016. “Projecting the next Politburo Standing Committee,” *China Leadership Monitor*, no. 49.
- Li, Cheng. 2016. *Chinese Politics in the Xi Jinping Era: Reassessing Collective Leadership*. Washington: Brookings Institution Press
- Eisenstadt, S. N. 1964. ‘Institutionalization and Change,’ *American Sociological Review*, Apr., Vol. 29, No. 2. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4233740.
- Knight, Jack. 1992. *Institution and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doyon, Jérôme. 2023. *Rejuvenating Communism: Youth Organizations and Elite Renewal in Post-Mao China*. USA: University of Michigan Press.
- You, Ji. 2018. ‘Xi Jinping and PLA Transformation Through Reforms.’ *RSIS Working Paper*, accessed 5 January 2019, <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2018/05/WP313.pdf>.
- DiMaggio, Paul J., and Powell, Robert. 1991. ‘Introduction,’ in *The New Institutionalism in Organizational Analysis*, edited by Powell and DiMaggio. Chicago: University of Chicago Press.

- Mitchell, Ryan. 2023. 'The Making of China's 1982 Constitution,' in *Asian Comparative Constitutional Law (Volume 1)- Constitution-Making*, edited by Bui Ngoc Son and Mara Malagodi.
- Lam, Willy Wo-Lap. 2022. 'Economic Woes Worsen as Support for Xi Jinping's Leadership Begins to Falter,' *China Brief*, Volume: 22 Issue: 14.